

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 211/06-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. januára 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Juraja Horvátha o sťažnosti Ing. M. G., K., zastúpeného advokátkou JUDr. J. F., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 142 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Er 401/2005 a jeho uznesením z 31. mája 2006 takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti Ing. M. G. n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 211/06-7 z 28. júna 2006 prijal na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť Ing. M. G., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. J. F., K., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 142 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Er 401/2005 a jeho uznesením z 31. mája 2006.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na základe návrhu z 26. apríla 2005 je na okresnom súde pod sp. zn. 49 Er 401/2005 proti sťažovateľovi ako povinnému vedené exekučné konanie o vymożenie dlžného výživného. Sťažovateľ proti upovedomeniu o začatí exekúcie sp. zn. EX 541/05 z 23. novembra 2005 podal 2. decembra 2005 v zákonnej lehote námietky. Uznesením okresného súdu sp. zn. 49 Er 401/2005 z 31. mája 2006 boli jeho námietky proti exekúcii zamietnuté. Predmetné uznesenie vydala vyššia súdna úradníčka a z jeho poučenia v závere vyplýva, že odvolanie proti nemu nie je prípustné.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„V danom prípade poveril sudca vyššiu súdnu úradníčku vydaním takého rozhodnutia, voči ktorému nie je odvolanie prípustné. V dôsledku toho nie je možné podať proti rozhodnutiu odvolanie, čo však je v rozpore s čl. 142 ods. 2 ústavy.

V konečnom dôsledku vznikla tým situácia, kedy došlo k porušeniu môjho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože v spojení s čl. 142 ods. 2 ústavy nemôžem podať proti rozhodnutiu, ktoré na základe poverenia sudcu vydala vyššia súdna úradníčka, odvolanie.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Okresný súd Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Er 401/2005 uznesením z 31. 5. 2006 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 142 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie Okresného súdu Košice II sp. zn. 49 Er 401/2005 z 31. 5. 2006 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.

Okresný súd Košice II je povinný zaplatiť sťažovateľovi na účet jeho právnej zástupkyne náhradu trov právneho zastúpenia do 15 dní od právoplatnosti. “

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd listami sp. zn. 1 SprV 377/2006 zo 17. júla 2006 a sp. zn. 1 SprV 173/2007 z 10. apríla 2007 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k uvedeným vyjadreniam okresného súdu listom z 20. apríla 2007.

2.1 Okresný súd vo svojom vyjadrení zo 17. júla 2006 okrem iného uviedol:

„(...) Rozhodnutie, ktorým sťažovateľ namieta porušenie svojich práv ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 Ústavy SR (uznesenie č. k. 49 Er 401/2005-25 vydané dňa 31. mája 2006) bolo takmer z identických právnych dôvodov aké sa uvádzajú v ústavnej sťažnosti napadnuté aj odvolaním, preto sa stalo predmetom odvolacieho konania (sp. zn. 6 CoE 107/06 Krajský súd v Košiciach) a teda podlieha výlučnej preskúmvacej právomoci odvolacieho súdu, ktorý doposiaľ vo veci nerozhodol žiadnym spôsobom prezumovaným v ust. § 218, § 219 alebo § 211 Občianskeho súdneho poriadku.

Vzhľadom na uvedené, ako aj s prihliadnutím na princíp subsidiarity, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (čl. 127 ods. 1 ústavy) všeobecný súd s poukazom na ust. § 31a zák. č. 38/1993 Z. z. navrhuje ústavnému súdu do doby rozhodnutia odvolacieho súdu prerušiť konanie o ústavnej sťažnosti a následne umožniť všeobecnému súdu zaujať vlastné právne stanovisko k predmetnej sťažnosti, ak to bude vzhľadom na výsledok rozhodnutia odvolacieho súdu potrebné a ak medzitým nedôjde k takej zmene predpokladov a podmienok konania o predmetnej ústavnej sťažnosti, na základe ktorých sa ústavný súd rozhodne prijať iné opatrenia.

Zároveň všeobecný súd žiada do doby rozhodnutia odvolacieho súdu o povolenie odkladu lehoty na vyjadrenie sa k vecnej stránke podanej sťažnosti, o odklad predloženia súdneho spisu 49 Er 401/2005, ako aj o odklad lehoty na zaujatie stanoviska k upusteniu od

ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

Okresný súd sa opätovne vyjadril k prijatej sťažnosti po tom, ako bolo konanie o odvolaní sťažovateľa na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 6 CoE 107/2006-43 z 31. januára 2007 skončené, listom č. k. 1 SprV 173/2007-47 z 10. apríla 2007, v ktorom okrem iného uviedol:

«(...) Povinný vo svojej sťažnosti, (...) uviedol, že v danom prípade poveril sudca vyššiu súdnu úradníčku vydaním takého rozhodnutia, voči ktorému nie je odvolanie prípustné a v dôsledku toho nie je možné podať proti rozhodnutiu odvolanie, čo je v rozpore s čl. 142 ods. 2 ústavy a vznikla tým situácia, kedy došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože v spojení s čl. 142 ods. 2 ústavy nemôže podať proti rozhodnutiu, ktoré na základe poverenia sudcu vydala vyššia súdna úradníčka, odvolanie.

K sťažnosti povinného, vychádzajúc zo skutočnosti, že proti uzneseniu exekučného súdu, ktorým boli námietky povinného proti exekúcií zamietnuté, odvolanie nie je prípustné, poukazujeme predovšetkým na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 3. 11. 2006, č. k. III.ÚS 344/06-15, ktorým sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú a v ktorom konštatoval, že obsah základnej normy zakotvujúcej právo na súdnu ochranu je podrobne upravený vo všeobecne záväzných právnych predpisoch, ktoré toto právo vykonávajú, pričom aj vo vzťahu k námietke o postupe všeobecného súdu v rozpore s čl. 142 ods. 2 ústavy má toto základné ustanovenie svoje odzrkadlenie v právnych predpisoch nižšej právnej sily, ktoré je potrebné s prihliadnutím na čl. 46 ods. 4 ústavy aplikovať. V tomto smere ústavný súd konštatoval, že „v danom prípade skutočne nie je rozhodujúce, či rozhodol sudca, alebo poverený zamestnanec súdu, odvolanie by nebolo rovnako prípustné, ak by o zastavení exekučného konania a o trovách exekúcie rozhodoval sudca. Z uvedeného zároveň vyplýva, že poučenie exekučného súdu o neprípustnosti odvolania proti jeho uzneseniu bolo správne“.

Podľa § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov súhlasíme s upustením od ústneho pojednávania vo veci.»

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom stanovisku k obojm vyjadreniam okresného súdu uviedla:

„Predovšetkým vyhlasujem, že súhlasím s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

V súvislosti so skorším vyjadrením súdu zo 17. 7. 2006 uvádzam len toľko, že medzičasom uznesením KS Košice č. k. 6 CoE/107/2006-43 z 31. 01. 2007 bolo moje odvolanie proti uzneseniu OS Košice II. č. k. 49 Er 401/2005-25 z 31. 5. 2006 odmietnuté ako neprípustné. (...)

V súvislosti s neskorším vyjadrením z 10. 4. 2007 považujem za potrebné zdôrazniť, že je vo svojich záveroch celkom neakceptovateľné. Vyjadruje sa v ňom právny názor, ktorý je v podstate zhodný s právnym názorom KS Košice vysloveným v citovanom uznesení a v konečnom dôsledku s právnym názorom vysloveným v uznesení ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 344/06 z 03. 11. 2006.

Podstatou veci je zjavný rozpor medzi čl. 141 ods. 2 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu zamestnanca súdu povereného sudcom je vždy prípustný opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje vždy sudca a ustanovením § 50 ods. 4 Ex. por. a § 202 ods. 2 O. s. p., ktorý nepripúšťa odvolanie voči uzneseniu súdu o zamietnutí námietok.

Keďže z ustanovenia § 374 ods. 3 O. s. p. je zrejmé, že opravným prostriedkom proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakateľa je odvolanie, ktoré možno podať za rovnakých podmienok ako odvolanie proti rozhodnutiu sudcu, v prípadoch takých rozhodnutí, voči ktorým nie je odvolanie prípustné, ak sú vydané súdnym úradníkom alebo justičným čakaťom, nieje opravný prostriedok (ktorým treba podľa § 374 ods. 3 O. s. p. rozumieť odvolanie) prípustný.

Uvedený stav je v jednoznačnej kontradikcii s čl. 141 ods. 2 ústavy.

Nezodpovedá skutočnosti právna úvaha, podľa ktorej platné ustanovenia Ex. por. a O. s. p. rešpektujú ústavný príkaz vyplývajúci z čl. 141 ods. 2 ústavy aj v prípadoch súdnych rozhodnutí vydaných súdnymi úradníkmi, resp. justičnými čakaťmi, voči ktorým nie je odvolanie prípustné. Tvrdenie, podľa ktorého má sudca aj v takomto prípade právo rozhodnutie súdneho úradníka, resp. justičného čakateľa preskúmať a prípadne ho zrušiť, nezodpovedá realite. Sudca totiž preskúmava tieto rozhodnutia iba na základe odvolania, teda iba v prípade, ak je podané odvolanie prípustné. Ak však vydá súdny úradník,

resp. justičný čakateľ také rozhodnutie, voči ktorému odvolanie nie je prípustné, potom sudca ani napriek podanému odvolaniu nemá možnosť takéto rozhodnutie zrušiť. Rovnako tak nemôže urobiť ani odvolací súd, ktorému je vec v takomto prípade predložená. Aj ten totiž musí odvolanie ako neprípustné odmietnuť. Presne to sa stalo aj v danom prípade.

Možno urobiť záver, že ustanoveniu čl. 141 ods. 2 ústavy zodpovedá iba taký výklad ustanovenia § 374 ods. 3 O. s. p., podľa ktorého súdni úradníci, resp. justiční čakatelia smú vydávať iba také rozhodnutia, voči ktorým je odvolanie prípustné. Iba v takomto prípade je totiž možné, aby sudca mohol takéto rozhodnutie preskúmať a prípadne ho zrušiť.“

Ako chybu pri písaní ústavný súd posúdil v stanovisku z 20. apríla 2004 sťažovateľom uvádzané označenie čl. 141 ods. 2 ústavy ako dotknutého, a to vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ v sťažnosti doručenej 21. júna 2006 namietal porušenie jeho základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 142 ods. 2 ústavy.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia označených práv ústavy.

4. V tejto veci pôvodne prijímal sťažnosť I. senát ústavného súdu, pretože v súlade s rozvrhom práce na rok 2006 a 2007 bol sudca spravodajca Juraj Horváth členom I. senátu ústavného súdu. Plénum ústavného súdu 28. februára 2007 rozvrhom práce ústavného súdu na rok 2007 sp. zn. Spr 140/07 rozhodlo, že s účinnosťou od 28. februára 2007 sa sudca spravodajca Juraj Horváth stal členom II. senátu ústavného súdu. Plénum ústavného súdu zároveň rozhodlo, že veci, v ktorých je sudcom spravodajcom Juraj Horváth, sa prerokujú v II. senáte ústavného súdu. Z tohto dôvodu sa táto vec prerokovala a rozhodla vo veci samej v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 142 ods. 2 ústavy súdy rozhodujú v senátoch, ak zákon neustanoví, že vo veci rozhoduje jediný sudca. Zákon ustanoví, kedy sa na rozhodovaní senátu zúčastňujú aj prísediaci sudcovia z radov občanov a v ktorých veciach môže rozhodnúť

aj zamestnanec súdu poverený sudcom. Proti rozhodnutiu zamestnanca súdu povereného sudcom je prípustný opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje vždy sudca.

V namietanom prípade okresný súd uznesením sp. zn. 49 Er 401/2005 z 31. mája 2006 zamietol námietky sťažovateľa ako povinného vznesených proti exekúcii vedenej pod sp. zn. Ex 541/05. Uznesenie bolo vydané vyššou súdnou úradníčkou, pričom obsahovalo poučenie, že proti nemu nie je prípustné odvolanie.

Sťažovateľ tvrdí, že v danom prípade došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy okresným súdom, pretože napriek ustanoveniu čl. 142 ods. 2 ústavy nemohol podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu, ktoré na základe poverenia sudcu vydala vyššia súdna úradníčka.

Po prijatí sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie (28. júna 2006), ktorá v predloženej podobe spĺňala zákonom predpísané náležitosti, ústavný súd až z vyjadrenia okresného súdu (doručeného ústavnému súdu 17. júla 2006) a následne z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 49 Er 401/2005 (doručeného ústavnému súdu 16. apríla 2007) zistil, že 19. júna 2006 podal sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 49 Er 401/2005 z 31. mája 2006 vydaného vyššou súdnou úradníčkou odvolanie (túto okolnosť sťažovateľ v sťažnosti neuviedol) a vzápätí 21. júna 2006 osobne doručil ústavnému súdu sťažnosť, t. j. 3 dni po podaní odvolania proti rozhodnutiu okresného súdu vydaného vyššou súdnou úradníčkou, teda bez toho, aby bolo o odvolaní rozhodnuté.

Významnou podmienkou ústavného súdu limitujúcou jeho rozhodovaciu právomoc v konaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby vyjadrenou v citovanom čl. 127 ods. 1 ústavy je, že o ochrane základných práv alebo slobôd sťažovateľa, porušenie ktorých pred ústavným súdom namieta, nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ 19. júna 2006 napriek poučeniu o neprípustnosti opravného prostriedku podal proti uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 6 CoE 107/2006-43 z 31. januára 2007 tak, že odvolanie sťažovateľa odmietol.

Vzhľadom na uvedené, základným predpokladom na vznik právomoci ústavného súdu v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je to, aby o ochrane namietaného porušenia základného práva alebo slobody nerozhodoval iný súd.

Ústavný súd pri svojom rozhodovaní v predmetnej veci vychádzal z toho, že sťažovateľ, súc zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom v konaní pred všeobecnými súdmi, podal proti rozhodnutiu okresného súdu odvolanie, a to napriek poučeniu v ňom uvedenému, ktoré považoval za zjavne nesprávne, čo napokon uviedol aj v odôvodnení odvolania. Okresný súd odvolanie sťažovateľa spolu so spisom predložil krajskému súdu ako odvolaciemu súdu, ktorý o odvolaní konal a rozhodol o ňom.

Ústavný súd nie je oprávnený a povinný poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (podobne napr. I. ÚS 85/97, II. ÚS 35/02, II. ÚS 78/02). Ak všeobecný súd v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody, v takom prípade ústavný súd s prihliadnutím na princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy nie je oprávnený vo veci namietaného porušenia základného práva alebo slobody konať (obdobne II. ÚS 54/02).

Pretože sťažovateľ požiadal ústavný súd o ochranu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 142 ods. 2 ústavy vo vzťahu k postupu a rozhodnutiu okresného súdu v súvislosti s otázkou, ktorá zároveň bola predmetom odvolacieho konania krajského súdu, ústavný súd, aj s prihliadnutím na viazanosť ústavného súdu petitom návrhu (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), sťažnosti sťažovateľa nemohol vyhovieť, preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

Keďže v uvedenom prípade ústavný súd sťažnosti sťažovateľa nevyhoviel, jeho návrhmi na zrušenie uznesenia okresného súdu sp. zn. 49 Er 401/2005 z 31. mája 2006 a na

priznanie mu úhrady trov konania sa pri svojom rozhodovaní už nezaoberal (obdobne napr. III. ÚS 30/03, III. ÚS 127/03).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2008